

An aerial photograph of a vast forested landscape. The foreground and middle ground are filled with dense trees, many of which have turned yellow and orange, indicating autumn. In the distance, a large, light-colored building with a prominent tower and spire, likely a church or monastery, sits atop a hill. The sky is a clear, pale blue with some wispy clouds near the horizon.

Averbode

driemaandelijks tijdschrift – 52ste jaargang – 2024 – Nummer 2

P002258 – afgiftekantoor 2230 Herselt

Inhoud

Editoriaal	3
Zwaarden omsmeden tot ploegscharen	4
Geef vrede, Heer, geef vrede	12
Gebed	15
Kunst in de kijker	17
Abdijnieuws	
Ieder huisje heeft zijn kruisje	18
Filmvoorstelling	18
20 jaar Landschapspark de Merode	19
Goede Week en Pasen in Averbode	20
10 jaar abdijproducten	21
Bedevaart Kortenbos	21
Ora et labora	24
Norbertijnen aan de Schelde. 900 jaar Sint-Michielsabdij in Antwerpen	24
Conventsreis	26
Pinksteren	30
Laudato Sí-boom	30
Norbertusfeest	32
Aangekondigd	35

Foto cover: Rupert Smets.

De abdij is partner in het Netwerk Open Monumenten. Meer informatie op:

www.openmonumenten.be/monumenten/abdij-van-averbode

Wie het wenst, kan de restauratie van de slotmuur financieel steunen
fiscaal attest mogelijk.

Rekening BE39 7460 2786 5219, Herita, Oude Beurs 27, 2000 Antwerpen
met vermelding: Gift Abdij der Norbertijnen Averbode

Editoriaal

abt Marc Fierens

Elke dag worden wij in de media overspoeld met berichten en beelden van oorlogen, gewelddadige conflicten en toenemende internationale spanningen. Ook in onze maatschappij neemt geweld toe. Het is duidelijk: we leven in een wereld waar vrede en harmonie ver te zoeken zijn. Overal klinkt meer en meer oorlogstaal. De wapenindustrie draait op volle toeren en doet gouden zaken.

Wat lange tijd zover af leek, lijkt nu elke dag dichterbij te komen. Wat we ons moeilijk konden voorstellen, lijkt meer en meer werkelijkheid te worden. In dit verband sprak paus Franciscus het voorbije jaar over de ondergang van de westerse beschaving en over een derde wereldoorlog die onafwendbaar lijkt.

Terecht maken wij ons zorgen over de toekomst en als burger voelen wij ons machteloos tegenover de grootmachten en de invloedrijke lobby's die onze wereld beheersen. We worden geraakt door zoveel menselijk leed van kinderen, ouderen, gezinnen, jonge soldaten. Zovelen die dagelijks slachtoffer worden van verwoesting, ontbering van het allernoodzakelijkste, verminking, mishandeling en dood. Het deprimeert en het stemt velen onder ons tot pessimisme en wanhoop. Anderen blijven liever blind voor de problematiek en doen alsof er niets aan de hand is. Met een negatieve houding of met onverschilligheid alleen raken we niet veel verder en verandert er niets.

Als gelovigen dragen we de zorg voor het welzijn van alle mensen in vrede, voorspoed en waardigheid. Vandaag staat die zorg zwaar onder druk.

Laten we ons echter niet ontmoedigen. Als christen putten wij onze vreugde en onze kracht uit onze band met Jezus Christus, onze Heer. Ook in de grootste moeilijkheden, die ons onoverkomelijk lijken, is Hij ons nabij en wijst Hij ons de weg om elkaar te beminnen, om onze vijanden te beminnen. Wanneer we ons werkelijk openstellen voor Hem, vinden we in Hem altijd hoop en vreugde.

Tot Hem bidden we om vrede in al het tumult van onze wereld. We bidden om zijn vrede. Niet om de vrede die de wereld geeft, hoe belangrijk ook. We bidden om zijn vrede die Hij ons heeft toegezegd: *Mijn vrede laat ik U, mijn vrede geef ik U*. Christus' vrede is veel meer dan het stoppen van wapengeweld en conflicten. Zijn vrede ervaren we in ons hart, waar we ons door Hem bemind weten. Hij vervult ons met een diepe innerlijke vrede. Zijn vrede geeft ons de kracht om ons hart ver te houden van haat, vijandschap en geweld. Zijn vrede inspireert ons om in dialoog te gaan met elkaar, met 'anderen', met mensen die anders zijn dan wij, mensen die anders denken dan wij. Hij bezielt ons om mensen met elkaar te verbinden, om vrede en verzoening tot stand te brengen met alle mensen van goede wil. Zo wordt echte vrede opgebouwd van onderuit, door ons, niet door machthebbers. Zo kan ieder van ons bijdragen tot vrede en zijn stem laten horen, een stem die broodnodig is in onze gebroken wereld.

is ervan overtuigd dat ook Assyrië eens zal vallen, niet door het zwaard, maar door de Albeheerser die God is. Als Assyrië het toppunt van zijn macht heeft bereikt, verkondigt Jesaja de ondergang van deze grootmacht.

Ook in benarde tijden blijft Jesaja zijn volk moed inspreken en roept hij op om te blijven vertrouwen op de Heer. Hij spiegelt hen een mooie toekomst voor in Jesaja 2, 2-4:

Eens komt de dag dat de berg met de tempel van de Heer rotsvast zal staan, verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen. Alle volkeren zullen daar samenstromen. Machtige naties zullen zeggen: Laten wij optrekken naar de berg van de Heer, naar de tempel van Jakobs God. Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen en wij zullen zijn paden bewandelen. Vanaf Sion klinkt zijn onderricht, vanuit Jeruzalem spreekt de Heer. Hij zal rechtspreken tussen de volkeren, over machtige naties een oordeel vellen. Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal meer het zwaard trekken tegen een ander volk, geen mens zal nog leren de wapens te hanteren.

De tempel van Jeruzalem staat op een heuvel. Hij wordt door Jesaja het huis van de Heer genoemd. Voor joodse mensen vormt de tempel van Jeruzalem het hart van hun religieuze denken. Dit blijft tot de dag van vandaag, ook nu de tempel niet meer bestaat. Deze werd een eerste keer verwoest door de Babyloniërs in de

zesde eeuw voor Christus. Hij werd na de ballingschap weer heropgebouwd en eeuwen later vergroot en verfraaid door Herodes de Grote. Ook deze mooie tempel, die ook Jezus heeft gekend en meermaals bezocht heeft, werd in het jaar 70 van onze tijdrekening met de grond gelijk gemaakt door de Romeinen. De menora, zevenarmige kandelaar, die in de tempel stond, werd in triomftocht meegevoerd naar Rome. Op het Forum Romanum kan men dit tafereel bewonderen in de triomfboog van Titus. Alleen de westelijke muur, de zogenoemde Klaagmuur, is nog overgebleven in Jeruzalem. Deze enorm hoge muur ondersteunt het immense tempelplein, waarop eens de Joodse tempel stond, en waarop nu twee prachtige moskeeën prijken: de Rotskoepel en de Al Aksa-moskee. Toch blijft Jeruzalem met de Westelijke muur voor de Joodse mensen, waar zij zich ook bevinden in de wereld, nog steeds het centrum van hun geloofsuitdrukking.

Triomfboog van Titus, Rome (detail)

*'Let us beat swords into plowshares', Jewgeni Wutschetitsch (1908-1974),
Geschenk van de Sovjetunie aan de Verenigde Naties, 1959
Plein voor de hoofdzetel in New York*

Alle synagogen, de ontmoetings- en gebeds- en leerruimten zijn gericht naar Jeruzalem. In vele Joodse huiskamers hangt er een bord dat de richting van Jeruzalem aangeeft. Ook voor de profeet Jesaja was Jeruzalem het centrum van de gerechtigheid en de wereldvrede. Het is de plaats van waaruit God de wereld bestuurt en onderricht geeft om zo tot een universele vrede te komen in de toekomst.

In de korte tekst van Jesaja hierboven, komt drie keer het woord *huis* voor. Achtereenvolgens: huis van de Heer, huis van de God van Jakob, huis van Jakob. In de twee gevallen gaat het over de tempel in Jeruzalem, in het laatste geval wordt er het volk van Israël (= Jakob) mee bedoeld, zij die behoren tot het huis van Jakob.

De God van het volk van Israël is er niet alleen voor het huis van Jakob, maar voor alle volkeren. Hij is een universele God die respect en eerbied afdwingt bij iedereen. Hij is een rechtvaardige God die gerechtigheid nastreeft en vrede beoogt. Vrede en gerechtigheid zijn evenwel maar alleen mogelijk als Gods wegen bewandeld worden en wij ons door Hem laten onderrichten in zijn leer, in zijn Tora. Met de Tora worden vaak de eerste vijf boeken van de Bijbel aangeduid. Hierin openbaart God zich als iemand die er is voor de mensen. Het Hebreeuwse woord Tora kan moeilijk in het Nederlands worden weergegeven. Doorgaans wordt het woord vertaald met *Wet*. Maar het woord Tora is veel rijker, veel ruimer. Het geeft de richting aan voor het leven, het is een wegwijzer voor het leven. De boeken der profeten zullen vaak naar de Tora terug-

Geef vrede, Heer, geef vrede

Een liedbespreking

Jos Bielen

Dit is een behoorlijk oud kerklied, de tekst werd geschreven door Jan Nooter en dateert van vóór het Tweede Vaticaanse Concilie. In de Doopsgezinde liederenbundelcommissie (1960) in Nederland vond men de melodie zo mooi dat men er een tekst bij wilde in het Nederlands. Thematisch raakte men geïnspireerd door een Duits lied: 'Gib Frieden, Herr, gib Frieden'. Jan Nooter, voorzitter van de genoemde liederenbundelcommissie vertaalde dat Duitse lied zodanig dat het paste op de melodie van 'Ik wil mij gaan vertroosten'. Deze melodie dateert uit de zestiende eeuw.

Van vóór het Tweede Vaticaanse Concilie... en toch klinkt de taal niet ouderwets. Er zijn veel recentere liederen voor wie het hoog tijd wordt om ze los te laten omdat het taalgebruik niet meer bij onze tijd past. Maar bij dit lied is dat niet het geval... misschien komt het door de thematiek: de zucht en het gebed om vrede.

Deze tekst had evengoed in onze tijd geschreven kunnen worden. De wereld wil nog altijd strijd, zoals de eerste strofe zegt. En ook al wordt het recht beleden, al zegt men dat iedereen recht heeft op een eerlijk proces, we moeten toegeven dat ook in de rechtbank de sterkste het pleit wint. De strafte advocaat haalt het op de minder straffe collega en dan komen er soms uitspraken waar niemand vrede mee kan nemen.

'Het onrecht heerst op aarde', zegt de eerste strofe. Als men in de krant de afrekeningen in het drugsmilieu ziet voorbijkomen, kunnen we ons inderdaad niet van de indruk ontdoen dat er krachten heersen die aanleunen bij onrecht en leugen en bij ontluistering van alles wat waarde heeft.

'Geef vrede, Heer, geef vrede', het klinkt als een refrein aan het begin van elke strofe.

De tweede strofe kijkt naar de geschiedenis en vertelt aan Christus dat de aarde al lang kreunt onder onvrede die mensen bang maakt, die mensen doet lijden, die de toekomst duister maakt en onzeker. Ook dat beleven we vandaag opnieuw. Kijken we naar de grote oorlogsfronten in de wereld van vandaag: mensen zijn op de vlucht, komen ook bij ons aankloppen in ons land, hebben weinig tot geen bezittingen maar wat erger is, ze hebben geen perspectief, geen toekomst. Waar gaat hun leven naartoe? Wat zal er van hun kinderen komen? De tweede strofe zegt ons: 'De toekomst is zo duister en ons geloof zo klein; o Jezus Christus, luister en laat ons niet alleen!'

We brengen onze angst, twijfel en onzekerheid bij Christus en bidden dat Hij ons in deze situatie niet alleen zou laten.

In de derde strofe zien we de mens terugdenken aan heel het paasmysterie en tegen

***Geef vrede, Heer, geef vrede, de wereld wil slechts strijd.
Al wordt het recht beleden, de sterkste wint het pleit.
Het onrecht heerst op aarde, de leugen triomfeert,
ontluistert elke waarde, o red ons, sterke Heer.***

***Geef vrede, Heer, geef vrede, de aarde wacht zo lang.
Er wordt zo veel geleden, de mensen zijn zo bang,
de toekomst is zo duister en ons geloof zo klein;
o Jezus Christus, luister en laat ons niet alleen!***

***Geef vrede, Heer, geef vrede, Gij die de vrede zijt,
die voor ons hebt geleden, gestreden onze strijd,
opdat wij zouden leven bevrijd van angst en pijn,
de mensen blijdschap geven en vredestichters zijn.***

***Geef vrede, Heer, geef vrede, bekeer ons felle hart.
Deel ons uw liefde mede, die onze boosheid tart,
die onze mond leert spreken en onze handen leidt.
Maak ons een levend teken: uw vrede wint de strijd!***

naar Joh 14,27
tekst: J. Nooter
muziek: 'Ik wil mij gaan vertroosten'
Zingt Jubilate 516

Voorzichtigheid

Genoveva Eyckmans (° Testelt, 30-11-1947 – † Wolfsdonk, 6-4-2024)

Prudentia (de H. Norbert of een norbertijn), ca. 2017
Raku keramiek – collectie Abdij van Averbode

Raymond Minaert

Er zijn kunstwerken die zeer toegankelijk zijn en hun boodschap duidelijk en verstaanbaar voor iedereen uitdragen. En er zijn kunstwerken die al bij de eerste ontmoeting een uitdaging blijken te zijn. 'Prudentia' van de nog niet zolang overleden keramiste Genoveva Eyckmans behoort tot de tweede categorie.

Dit werk kwam in de collectie van de abdij als een geschenk aan onze abt Marc Fierens. De sterke gelijkenis van de figuur met een norbertijn in habijt gaf al gauw connecties tot de stichter van onze orde: de H. Norbert (ca. 1075-1134). En hiermee zou de kous af kunnen zijn.

Maar eerst iets over raku keramiek. Raku keramiek is een Japanse kunstvorm waarbij de keramiek gloeiend heet uit de oven wordt gehaald en in zaagsel wordt gelegd. Door de snelle afkoeling craqueleert de keramiek en dringt de rook in de scheuren en barsten, hetgeen duidelijk zichtbaar is aan de randen van de kleding (of omhulsel) rond het hoofd.

De interpretatie van het werk is veelzijdig. De kunstenaar noemt het werk 'Prudentia', voorzichtigheid. Is het een verwijzing naar de ogenschijnlijke broosheid van het beeld? Naar de lichtheid? Het is namelijk geen zwaar voorwerp.

De verwijzing naar de orde van de norbertijnen en haar stichter werd al kort vernoemd. Zelfs al zijn de normale iconografische verwijzingen – afgezien dan van het habijt – zoals de monstrans en de ketter Tanchelm aan de voeten van Norbertus niet aanwezig.

Wat er hier plaatsvindt is ten eerste een doorbraak. Het is alsof de figuur de wand van de cocon doorbreekt. Het gekende beschuttende leven wordt achtergelaten en er wordt een nieuwe wereld aangeboord. Elke stichter van iets nieuws doet dit. Franciscus van Assisi, Benedictus van Nursia, Dominicus de Guzman, Theresa van Avila en natuurlijk ook Norbert van Gennep deden dat door het stichten van een orde met een bepaald doel voor ogen.

Er is ook een beweging naar binnen. De figuur zoekt beschutting, kruipt als het ware terug in zijn schelp, terug naar waar hij zich veilig voelt. Zijn relatie, zijn familie, de gemeenschap van broeders en zusters met een gelijke drang naar vrede in het hart, in de levens van mensen. Maar de vogel kan niet groeien zonder de schaal van het ei te breken.

Zo drukt dit werk beweging en rust uit. Zekerheid en onzekerheid. Kortom: de wereld waarin wij leven.

Abdijnieuws

Ieder huisje heeft zijn kruisje

Op 7 maart werd het nieuwe kruis geplaatst op het dak van de Zalige Arnikius-kapel. Weer een stap verder in het restauratiewerk.

Deze Arnikiuskapel kreeg nieuwe leien; het schrijnwerk en het glas-in-lood zijn in restauratie. De muren worden gerestaureerd samen met de abdijmuur.

Op het dak werd een peertje geplaatst, zoals dat te zien is op oude gravures, met daarop een kruis. Dat kruis werd gezegend tijdens de eucharistieviering van het abtsfeest op 8 februari.

Filmvoorstelling

Dinsdag 19 maart werd in zaal Antwerpen de film vertoond 'Where are you Adam?' over het leven in het klooster op de Athosberg. Katja Novikova had het genoeg samen te werken met Alexander Plyska, de producent van deze Oekraïense documentaire. Ze waren aanwezig op de voorstelling.

Deze documentaire biedt een kijk in het leven van de monniken op het Griekse schiereiland Athos. Tot nu toe is de film door ongeveer 200.000 mensen in 20 verschillende landen bekeken.

Het is een uitzonderlijk visueel rijke en unieke, prachtige, beschouwende documen-

10 jaar abdijproducten fototentoonstelling

In 2024 viert de abdij de tiende verjaardag van de korf abdijproducten. De ideale gelegenheid om met een fototentoonstelling de

ambachtslui die Averbode-abdijproducten vervaardigen in de kijker te plaatsen.

In tien beelden wordt het vakmanschap van de Averbode-producten getoont: van bier, over brood en kaas, mosterd, peperkoek, speculaas en wijn.

De fototentoonstelling is te zien aan de ingang van beleavingscentrum Het Moment en op het abdipterras.

Bedevaart Kortenbos

De meimaand is traditioneel toegewijd aan Maria. Op de eerste dag van die maand doet de abdijsamenleving – of toch een deel ervan – de jaarlijkse bedevaart naar het Maria-heiligdom waar Averbode medebroeders sinds 1644 werkzaam zijn.

De vesperdienst werd bijgewoond door heel wat gelovigen die, net als de abdijsamen-

schap, hun zorgen en vreugden willen toe-
vertrouwen aan Maria. We hebben de *Salus
infirmorum*, of Behoudenis der Kranken, ge-
vraagd om over onze abdijgemeenschap te
waken en vroegen haar in het bijzonder roe-
pingen voor onze gemeenschap.

Pastoor Luc Michiels nodigde de hele groep
nadien uit voor het avondeten.

Ora et labora

Het is een voordeel een 'beroeps' in huis te
hebben... dan kan er eens gekeken worden
naar dingen die vaak de aandacht ontgaan.
Bram verving de rubberen stoelstoppers in
de abdijrefter.

Hij ving ook de aandacht van *Het Belang van
Limburg* en *Het Nieuwsblad*. Beide kranten
publiceerden een interview met onze Lim-
burgse novice.

Norbertijnen aan de Schelde. 900 jaar Sint-Michielsabdij in Antwerpen

Dit jaar is het 900 jaar geleden dat Norbert
van Gennep naar Antwerpen kwam en er een
gemeenschap vestigde die uitgroeide tot de
begaafde Sint-Michielsabdij. De stad Ant-
werpen wilde dit niet onopgemerkt laten
voorbijgaan en voor de Werkgroep Norber-
tijner Geschiedenis in de Nederlanden was
het een gelegenheid om een contactdag te or-
ganiseren.

De overgebleven gebouwen van de Sint-Mi-
chielsabdij, gelegen tussen de Kloosterstraat
en de Schelde, verdwenen volledig na 1830.
In 2021 en 2022 vonden op de site onder de
voormalige Scheldekaaien grootschalige op-

In het fort zelf is een permanente tentoonstelling over dit vestingwerk, en over zijn vestingbouwer, Freiherr Daniël Wolf van Dopff, die zijn project in de jaren 1701-02 tot stand bracht. Kanonskogels liggen en hangen op de tentoonstelling om de bezoekers te laten ondervinden hoe zwaar zo'n ding weegt. Andere confraters hadden dan weer koffie ontdekt in de shop en ook een ruime keuze fossielen, uitgegraven uit de mergel, én een collectie knuffeldino's die allemaal voor een kleinigheid konden worden aangeschaft.

Het uur was snel voorbij en onze grottengids dook zelf ook wat vroeger op en zo konden we naar de voet van de Sint-Pietersberg afzakken, naar de ingang van de ondergrond. De warme kleding die tevoren door de prior aanbevolen werd, bleek warempel niet overbodig! Bovendien werden we uitgerust met draagbare lantaarntjes, één op kop van ons allen, één in de helft en één als afsluiter. In hun licht zagen we kunstige houtskooltekeningen over historie en prehistorie – de iconische mosasaurus van Maastricht en de iguanodons van Bernissart – en zelfs een witloof- en champignonkwekerij!

De gids bleek zeer deskundig en gaf een gedegen rondleiding. De Limburgse mergel heet eigenlijk ten onrechte zo, want het is eerder kalksteen. Deze vormde zich in ondiep zee-water, voornamelijk in warme, tropische klimaten en is opgebouwd uit de kalkskeletjes van kleine diertjes. Na het sterven van de diertjes bezonken deze en stapelden zich op de bodem van de zee op tot een dikke laag kalkrijk sediment. Het gaat hier om enorme tijdsdimensies waar een mens zich moeilijk een voorstelling kan van maken. Reeds de eeuwenlange ontginning van de mergelkalk,

Pinksteren

De liturgische diensten in de abdijkerk worden bijgewoond door heel wat mensen, sommigen komen dagelijks, anderen op zondagen of feestdagen.

Onze abdijsamenleving heeft vanzelfsprekend een bijzondere band met deze gelovigen, die op deze manier een belangrijk element uit ons religieuze leven delen. Daarom houden we eraan deze mensen af en toe eens uit te nodigen voor een glaasje en een babbel... de liturgie leent zich immers niet om hen wat van meer nabij te ontmoeten, en vaak is er na de diensten ook niet veel tijd om dit te doen.

Dit jaar ging deze ontvangst van de 'kerkgangers' door op de zondag van Pinksteren.

Laudato Sí-boom

Op 23 mei 2024 hebben abt Marc Fierens en burgemeester Manu Claes samen met vertegenwoordigers van Ecokerk een jonge note-

Aangekondigd

Graag houden we u op de hoogte van activiteiten in de abdij en het bezinningscentrum. Voor meer informatie, neem ook een kijkje op onze website www.abdijaverbode.be of de website van het bezinningscentrum www.onthaal-abdijaverbode.be

Maandag 17 juni tot donderdag 20 juni: Mamapauze

Tijd om op adem te komen als mama van een jong gezin.

Begeleiding: Valérie Miseur

Zaterdag 22 juni: Orgelconcert (20 u.)

Organist: Filip Blokken

Vrijdag 5 juli (19 u.) tot zondag 7 juli (15 u.): Eutonie-weekend

Begeleiding: Monique Wittevrouw

Zondag 14 juli (18 u.) tot vrijdag 19 juli (14 u.): 5-daagse retraite

Begeleiding: Jan Vankeirsbilck

Zaterdag 10 augustus (10 u.) tot woensdag 14 augustus (15 u.): Gezinsvakantie

Begeleiding: Frank Morlion, Thomas Willemen, Jos Bielen e.a.

Zondag 25 augustus (15 u.): Priesterwijding van medebroeder Viktor Henne

door Mgr. Frans Daneels

Gebeds- en Misintenties

Voor al uw intenties kunnen HH. Missen aangevraagd worden of kan een kaars aangestoken worden bij het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart.

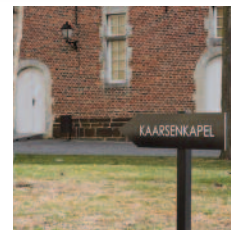
H. Mis: € 15,00

Noveenkaars: € 5,00

Kleine kaars: € 0,50

Aanvragen bij de Prior met duidelijke vermelding van uw intenties: p.vanherck@abdijaverbode.be

Gelieve het bedrag te storten op het rekeningnummer van prior Paul Van Herck: BE80 7343 8321 5077

www.facebook.com/abdijaverbode

abdijaverbode

“Averbode” is het contactblad van de norbertijnen van Averbode • Redactie: Marc Fierens (verantwoordelijke uitgever), Jan Eygenraam, Herman Janssens, Jos Vanderbruggen (eindredactie & vormgeving), Paul Van Herck. • Administratie: Abdij van Averbode, Abdijstraat 1, 3271 Averbode

**www.abdijaverbode.be
tijdschrift@abdijaverbode.be**

**Jaarabbonnement: € 20,⁰⁰
rekening: BE95 4529 1705 2158**